

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย¹

COMMUNITY PARTICIPATION IN THE DEVELOPMENT OF ECOTOURISM
ATTRactions IN DAnSAI DISTRICT, LOEI PROVINCE

สิริภัทร ทมเจริญ²

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยรูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล และใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุในช่วงต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานเรียนหรือนักศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ซึ่งมีเพียงระดับการศึกษา และอาชีพ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แตกต่างกัน 2) ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการแบ่งปันผลประโยชน์มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาพรวมมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน ประชากรในชุมชนมีความรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและตนเอง และการพัฒนา โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน 3) ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

² นักศึกษาปริญญาโท โครงการทวิปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตรและบริหารธุรกิจ คณะรัฐศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

Research on Community participation in the development of ecotourism attractions in Dan Sai District, Loei Province. The objectives are 1) to study personal factors that influence the development of ecotourism attractions in Dan Sai District, Loei Province 2) to study the participation The participation of the community influences the development of ecotourism attractions in Dan Sai District, Loei Province. The research format for this study is quantitative research. The sample group was the population living in Dan Sai District, Loei Province. A questionnaire was used as a tool to collect data. and use descriptive statistics. and inferential statistics in data analysis The research results found that 1) Most of the respondents were female. Be under or equal to 30 years of age, be single, have a bachelor's degree. Occupation as a student or student have an average monthly income of less than or equal to 10,000 baht, with only the level of education and occupation having different influences on the development of ecotourism destinations. 2) Respondents' opinions on community participation in development Overall, ecotourism attractions are at a moderate level. The participation of the community in benefit sharing has the greatest influence on the overall development of ecotourism destinations. The details are as follows: Tourist attractions can generate income for community members. People in the community feel proud when tourism development activities bring benefits to the community and themselves. And development that takes into account the environment and local culture can solve problems and develop sustainable tourist destinations. 3) The opinions of respondents regarding the development of ecotourism destinations as a whole are at a high level.

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยมีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นหนึ่งในแหล่งรายได้สำคัญที่นำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ และการสร้างงาน การกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ อีกทั้งยังมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคม และขนส่ง รวมถึงการค้าและการลงทุนที่ช่วยเพิ่มการขยายตัวและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งรัฐบาลกลางและรัฐบาลส่วนท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นต้องร่วมมือกันในการพัฒนาและทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติให้เกิดประสิทธิผลเชิงประจักษ์หรือสามารถจับต้องได้อย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดการรักษาเอกลักษณ์และพัฒนาให้ทันสมัยหรือทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ รวมทั้งสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน และต่อเนื่องตลอดไป (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2566)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยในอนาคตโดยมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและยั่งยืน ซึ่งมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการกระจายรายได้จากนักท่องเที่ยวสู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและยั่งยืน รวมถึงความสามารถในการปรับตัวและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาปัจจัยสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว และการจัดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวไทย โดยพัฒนาการขีดความสามารถของประเทศเพื่อรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว (Future Growth) ซึ่งมุ่งเน้นในด้านของการเตรียมความพร้อม โดยแบ่งออกเป็น 3 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) พร้อมรับ (Cope) เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ ทั้งในกลุ่มภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไปและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ พร้อมทั้งพัฒนาชุมชน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และมุ่งเน้นการใช้แรงงานและทรัพยากรในท้องถิ่น 2) ปรับตัว (Adapt) เป็นการปรับรูปแบบและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ การท่องเที่ยวโดยประยุกต์ใช้จุดแข็งของไทยภายใต้เงื่อนไขและบริบทใหม่ของโลก อาทิ การส่งเสริมภาพลักษณ์ของไทยในฐานะประเทศที่ปลอดภัยจากโรคระบาด เพื่อให้เป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้มีกำลังซื้อสูงและการท่องเที่ยวแบบเที่ยวไปด้วยทำงานไปด้วย และเพิ่มความหลากหลายให้กับ การท่องเที่ยว โดยเชื่อมโยงกับบริการทางการแพทย์ และการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อทำการตลาดและสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ 3) เปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโต (Transform) เป็นการเปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาภาคการท่องเที่ยว

ทั้งระบบให้มุ่งเน้นที่เชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณ ทั้งแนวทางการส่งเสริมการลงทุน รูปแบบการท่องเที่ยวที่สนับสนุน รวมถึงกลไกและวิธีการในการติดตามประเมินผลที่สามารถสะท้อนการดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเมืองรองและท้องถิ่นที่มีศักยภาพเพื่อกระจายรายได้ไปยังชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566)

จังหวัดเลยเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ก่อนไปทางภาคเหนือ ตั้งอยู่บริเวณตอนบนสุดของแม่น้ำโขง มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และมีภูเขาสลับมีอากาศหนาวเย็น มีหมอกปกคลุมอยู่เสมอ อุดมด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามหลากหลายเป็นแหล่งเพาะปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาสัมผัสบรรยากาศในฤดูหนาว โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง เช่น อุทยานแห่งชาติภูกระดึง อุทยานแห่งชาติภูเรือ และพื้นที่ทางเกษตรต่างๆ ในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดเลยมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงามรวมถึงเทศกาลรื่นเริงต่างๆ เช่น พระธาตุศรีสองรัก งานประเพณีผีตาโชน นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้ศึกษาวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นอย่างหลายแห่ง ได้แก่ เมืองเก่าเชียงคาน หมู่บ้านไททรงดำ และชุมชนบ้านท่าลี่ ด้วยสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายของจังหวัดเลยจึงทำให้มีนักท่องเที่ยวสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลยเป็นจำนวนมาก (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย, 2566)

อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นอำเภอแห่งเมืองประวัติศาสตร์ “ดินแดนแห่งสัจจะและไมตรี” และเป็นที่ตั้งของพระธาตุศรีสองรัก ปูชนียสถานที่สำคัญและมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เพราะเป็นที่เคารพสักการะ ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลายาวนาน วัดป่าเนรมิตวิปัสสนาเป็นวัดบนเนินเขา พระอุโบสถและเจดีย์โดดเด่นเรื่องความสวยงามทางสถาปัตยกรรม ลักษณะเป็นแบบทรงไทย และภายในอุโบสถ มีพระพุทธรูปชินราชจำลอง เป็นพระประธาน พนักโดยรอบแต่งแต้มด้วยความงดงามของจิตรกรรมฝาผนัง แสดงเรื่องราวพุทธประวัติ และวิถีชีวิต ภูมิปัญญาชาวบ้าน วัดโพธิ์ชัยและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2560) และยังเป็นดินแดนที่มีความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรมและพิธีกรรม ตลอด 12 เดือน โดยเฉพาะในช่วงเวลาเดือนแปดของทุกปี จะมีงานประเพณีวัฒนธรรมที่ล้ำเลิศ คือ งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโชน ซึ่งถือว่าเป็นงานประเพณีที่สำคัญและเป็นงานประเพณีที่เลื่องลือไปสู่สากลอยู่ในแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยและก้าวไกลสู่สายตาของนักท่องเที่ยวต่างประเทศอย่างมากมายทั่วโลก (ด่านซ้ายไทยเลย, 2561)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นลูกหลานของชาวอำเภอด่านซ้ายและมีความปรารถนาอยากให้องค์กรมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสม ทันต่อเหตุการณ์

โดยเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของผู้ที่อยู่ร่วมในสังคม ทั้งภาครัฐกิจ วิชากิจ และประชากิจ อย่างทั่วถึง ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมายังไม่ได้มีการศึกษาการมีส่วนร่วมที่จริงจังของทั้ง 3 ภาคส่วน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการทำการศึกษา “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย” เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงของการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยผลที่ได้จะนำไปใช้เป็นประโยชน์และเป็นข้อมูลที่สำคัญให้กับภาครัฐ และหน่วยงานหรือส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การจัดทำแผนงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต และปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของชุมชน รวมทั้งสามารถสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนได้อย่างแท้จริง

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านใดบ้างมีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
2. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

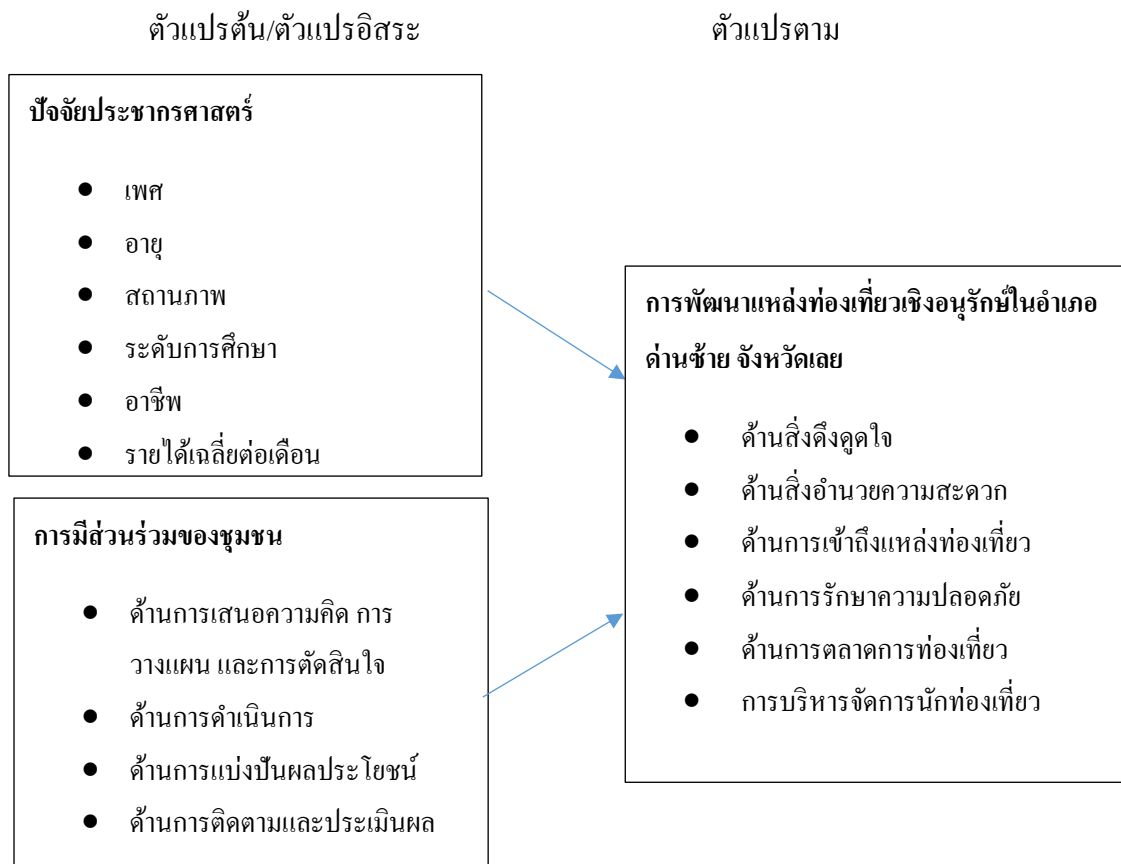
ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยประชากรศาสตร์
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย” มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีส่วนได้เสียที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 48,213 คน (กระทรวงปกครอง, 2566)

1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane, 1967) เพื่อคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด 48,213 คน โดยกำหนด ค่าความเชื่อมั่น 95% และมีค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5%

2. ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 ปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2.1.2 การมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ การดำเนินการ การแบ่งปันผลประโยชน์ และการติดตามและประเมินผล

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ได้แก่ ด้านสิ่งดูใจ ด้านอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าแหล่งท่องเที่ยว ด้านการรักษาความปลอดภัย ด้านการตลาดการท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการนักท่องเที่ยว

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นำมาสู่การสร้างกรอบแนวคิด และสร้างแบบสอบถามให้เหมาะสมกับการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยประชากรศาสตร์เป็นข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำตอบปลายปิด จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นคำถามปลายปิด แบ่งออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นคำถามปลายปิด แบ่งออกเป็น 6 ด้าน จำนวน 18 ข้อ

โดยแบบสอบถามส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ใช้มาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) ตามหลักของ Likert's Scale

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเป็นข้อมูลอื่นๆที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเขียนลงเพื่อเสนอให้ผู้วิจัยทราบ

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

4.1 ความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แนวคิด สำนวนภาษา และการใช้ข้อความที่ถูกต้องเหมาะสม ผู้วิจัยได้ทำตามกระบวนการ ดังนี้

4.1.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง แล้วนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา

4.1.2 นำแบบสอบถามเรื่องทำการปรับปรุงแล้วจากการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยใช้เกณฑ์การหาค่าความสอดคล้องของคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ด้วยการให้คะแนนแต่ละข้อคำถาม และนำไปทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือกับกลุ่มทดสอบ (Try out)

4.2 ความน่าเชื่อถือได้ (Reliability) หลังจากปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (Pilot test) กับกลุ่มทดสอบจำนวน 40 คน โดยใช้เทคนิคการวัดความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Internal Consistency Method) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ซึ่งจะยอมรับการทดสอบเมื่อมีค่า Alpha ในภาพรวมมากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 เพื่อสามารถสื่อสารให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าความน่าเชื่อถือด้วยวิธีการดังกล่าวได้ค่า ดังนี้

ตารางแสดงการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของการมีส่วนร่วม

ตัวแปร	ค่าความเชื่อมั่น
การมีส่วนร่วม	
- ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ	0.96
- ด้านการปฏิบัติการ	0.89
- ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์	0.88
- ด้านการติดตามและประเมินผล	0.95
การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอำเภอด่านซ้าย	0.95

ตารางแสดงการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ตัวแปร	ค่าความเชื่อมั่น
--------	------------------

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	
- ด้านสิ่งดึงดูดใจ	0.74
- ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	0.89
- ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	0.79
- ด้านการรักษาความปลอดภัย	0.84
- ด้านการตลาดการท่องเที่ยว	0.89
- ด้านการบริหารจัดการนักท่องเที่ยว	0.86
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอด่านซ้าย	0.95

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ในการเก็บข้อมูลโดยทำการแจกแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บข้อมูล มี จำนวน 400 คน ซึ่งจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

5.1 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบคุณภาพแล้วให้แก่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับนำมาวิเคราะห์ต่อไป

5.2 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำคะแนนที่ได้ทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบและมีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติและวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1) วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย

1.1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ และร้อยละ

1.2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้ง 4 ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวัดระดับตัวแปรพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนผู้ตอบแบบประเมิน แล้วนำค่าเฉลี่ยดังกล่าวมาแปลผลกับระดับของคะแนนที่ได้จากการหาจำนวนชั้นที่เท่า ๆ กัน โดยการนำค่าคะแนนคำถาม ที่สูงที่สุดในแบบประเมินลบกับค่าคะแนนที่น้อยที่สุดในแบบประเมิน และนำมาหารด้วยจำนวนชั้น จากนั้นแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

ระดับคะแนน 4.21 – 5.00 จัดอยู่ในกลุ่มระดับมากที่สุด
ระดับคะแนน 3.41 – 4.20 จัดอยู่ในกลุ่มระดับมาก
ระดับคะแนน 2.61 – 3.40 จัดอยู่ในกลุ่มระดับปานกลาง
ระดับคะแนน 1.81 – 2.60 จัดอยู่ในกลุ่มระดับน้อย
ระดับคะแนน 1.00 – 1.80 จัดอยู่ในกลุ่มระดับน้อยที่สุด

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน ประกอบด้วย

2.1) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี Independent Sample: t-Test และ One-Way Analysis of Variance (ANOVA): F-Test เพื่อหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD : Least Significant Different และ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อเป็นการทดสอบการมีอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม

2.2) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) ในการทดสอบปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เพื่อหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD: Least Significant Different และโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อเป็นการทดสอบการมีอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม

ผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67 มีอายุอยู่ในช่วง ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.5 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 51.2 มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.3 ประกอบอาชีพนักเรียนหรือนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 31.3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 49.3

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$, $SD = 0.73$) พบว่า ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดโดยมีในระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$,

SD=0.82) ด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.53$, SD=0.94) ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.48$, SD=0.91) และ ด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.46$, SD=0.91) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับระดับการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.45$, SD=0.64) พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด โดยมีในระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$, SD=0.74) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.51$, SD=0.77) อยู่ในระดับมาก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X}=3.38$, SD=0.82) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบริหารจัดการนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.38$, SD=0.80) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.37$, SD=0.78) อยู่ในระดับปานกลาง และ ด้านการรักษา ความปลอดภัย ($\bar{X}=3.28$, SD=0.80) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

4. ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยประชากรศาสตร์ จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สรุปผลได้ว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย แตกต่างกัน ส่วน ปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนมีอิทธิพลต่อการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย สรุปผลได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ได้แก่ การมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินการ ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล มีอิทธิพลต่อ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการจัดกิจกรรมในการให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ประชาชน
ในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และมีตัวแทนของแต่ละชุมชนไป
ศึกษาดูงานแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เพื่อนำมาปรับใช้กับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น

2. ควรให้ภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งคนในชุมชนควรมีการร่วมมือและร่วมหารือกัน
เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในทุกๆ ด้านเพิ่มขึ้น นับแต่ขั้นตอนการวางแผน การดำเนินการ
และมีกิจกรรมเพื่อดึงดูดให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจัง
ต่อเนื่อง อีกทั้งยังขาดหน่วยงานที่เข้ามาประสานด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน

3. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อให้ประชาชนรู้สึกถึง
ความเป็นเจ้าของพื้นที่ และหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้เห็น
ถึงปัญหาและเข้าแก้ไขปัญหาาร่วมกันของสถานที่ท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ได้อย่างตรงประเด็น
จากการเสนอความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เอง

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง. (2566). ระบบสถิติทางการทะเบียน. จาก

<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMenu/newStat/home.php>

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). แผนปฏิบัติรายปี พ.ศ. 2567.

จาก https://secretary.mots.go.th/download/article/article_20231116084514.pdf

กลุ่มนโยบายและแผน กองยุทธศาสตร์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. จาก

<https://www.mots.go.th/download/Research/ProjectToPromoteSustainableTourism.pdf>

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3
พ.ศ.2566-2570. จาก <https://online.anyflip.com/zzfck/hkzv/mobile/index.html>

ด่านซ้ายไทยเลย. (2561). อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นอำเภอแห่งเมืองประวัติศาสตร์“ดินแดนแห่ง
สัจจะและไมตรีและเป็นที่ตั้งของพระธาตุศรีสองรัก. Facebook. จาก

https://www.facebook.com/Dansai.Magazine/posts/1884552241597381/?locale=ms_MY

ฝ่ายวิเคราะห์นโยบายและแผนกองยุทธศาสตร์และงบประมาณองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย.

(2566). แผนพัฒนาแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐).

จาก https://loeipao.go.th/files/com_strategy/2023-10_b4800574a1b5ed3.pdf

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). การพัฒนาเพื่อกำหนดแนว
ทางการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเลย. (2560). แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวใน
จังหวัดเลย. จาก <https://loei.mnre.go.th/th/news/detail/3357>

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น
ที่ 5 การท่องเที่ยว. จาก http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2022/03/11_NS-05_070365.pdf

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). รายงานสรุปการจัดทำบัญชีประชาชาติด้าน
การท่องเที่ยว. จาก

https://www.mots.go.th/images/v2022_1681789818500VFNBIDI1NjUucGRm.pdf

สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว. (2563) . แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว . จาก

<https://www.dot.go.th/storage/ebooks/January2019/AlzAxoKlnGGUUEh9JE36.pdf>

aichan. (2563). วัดสวย เมืองเลย วัดนรมิตวิปัสสนา ด่านซ้าย วัดศิลาแลง แห่งเดียวในไทย ไหว้

พระพุทธรชินราชจำลอง จาก <https://travel.trueid.net/detail/84M0AYMRXJj>

